

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

quam creaturam, convenire univocè cum A Deo in aliquo esse reali, & non ficto, & esse ejusdem immaterialitatis cum illo, implicat dari aliquam speciem creatam, quæ illum quidditative repræsenteret.

Deniq; ex clusâ manet aliorum responsio, qui dicunt cum Vazque & Alarcon D. Thomam, vel solum negare similitudinem creatam, quæ se habeat ut medium prius cognitum, seu ut medium quod, non tamen speciem intentionalem, seu medium quo videatur. Vel si illam neget, eam solum negare de facto, non tamen de possibili. Unde dicit Alarcon tract. 1. de visione Dei disp. 3. c. 2. nu. 7. non esse assignabilem locum D. Th. ubi clare dicit impossibile esse hanc speciem.

Sed utrumq; facile confutatur: primum quidem, quia D. Thomas in 4. dist. 49. qu. 2. art. 1. ad 1. & quodl. 7. qu. 1. art. 1. distinguit triplex medium, scilicet medium *sub quo* ex parte potentia, medium *quo*, quod est species intelligibilis, & deniq; medium *in quo*, sicut speculum, in quo aliquid cognoscitur tanquam in re prius cognita. Et dicit, in visione beati non dari secundum & tertium medium, sed solum inveniri primum, quod est ipsum lumen, quod dicitur similitudo ex parte potentia, ut explicat hic art. 2. Ergo expressè negat D. Thomas speciem intelligibilem in visione beata, & non solum medium in quo, seu prius cognitum. Præterea hic art. 2. ad 3. & tertio cont. Gen. cap. 5. 1. explicat quomodo essentia divina loco speciei aſtuet intellectum beati ad sui visionem: si autem solum incenderet negare similitudinem creatam, quæ se habeat ut medium prius cognitum, non autem speciem intelligibilem creatam, quæ est medium cognoscendi ut quo: ut quid explicaret, quod ipsa essentia divina habet rationem speciei, seu formæ intelligibilis, & quomodo? Similiter alia explicatio D. Thomæ evidenter est nulla: tum quia rationes D. Thomæ jam expostæ, probant implicare contradictionem quod Deus videatur per illâ. Tum etiam, quia quodl. 7. citato clare dicit esse impossibile dari intellectui creato talem similitudinem, quæ sit mediū *quo* respectu divinæ essentia. Idem docet 3. contra Gentes, c. 49. & hic art. 2. sæpe repetit, quod non potest dari similitudo ex parte objecti, per quam (ut ostendimus) significat speciem intelligibilem. Ex quo patet quàm parum sit verus status Alarcon in lectione D. Thomæ, & quàm falsum sit illud quod dicit, nimirum non esse assignabilem locum in D. Thomæ, ubi clare dicit impossibile esse hanc speciem.

29 Ultima ratio petitur ex eadem radice quâ aſtuetur, & fundatur in hoc quod si daretur aliqua species creata, quæ Deum ut est in se, repræsenteret, illa ex se & ex natura sua haberet vim repræsenterativam extensivè infinitam: tum quia repræsenteret divinam essentiam, quæ est aliquid incircumscriptum, illimitatum, & continens in se supereminenter quidquid potest significari, vel intelligi ab intellectu creato. Tum etiam, quia quantum est de se repræsenteret totâ collectionem effectuum possibilem, quæ in divinâ omnipotentia continentur: cum enim talis species naturaliter & non liberè repræsenteret, ex se & ex sua natura non esset magis determinata ad repræsenterandam unam ex creaturis possibilem, quàm alterâ. Unde ex totâ illa collectione posset quamlibet repræsenterare, & sic ex se, & ex sua natura haberet vim repræsenterativam per-

tingentem ad omnes, ac proinde extensivè infinitam, cum effectus qui latent in divina omnipotentia, infiniti sint: repugnat autem aliquam speciem creatam habere vim repræsenterativam infinitam; quia cum vis intentionalis & repræsenterativa in specie, fundetur in ejus immaterialitate, sicut repugnat dari speciem creatam quæ sit infinita immaterialitatis, ita & quæ habeat vim repræsenterativam extensivè infinitam. Unde D. Thomas 1. p. q. 77 art. 1. docet naturam angelicam, v.g. Gabrielis, non posse deservire per modum speciei ad omnium rerum intellectionem; quia cum limitata sit, nequit in esse repræsenterativo omnia continere.

§. V.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primo cum Egidio à Præsentatione contra primam conclusionem, in qua dicimus in visione beata nullam de facto intervenire speciem creatam. Connaturalius, & congruentius videtur, tam ex parte Dei, quàm ex parte intellectus creati, poni speciem creatam in visione beata, quàm divinam essentiam supplere vices illius: Ergo cum Deus concurrat ad operationes causarum secundarum, modo sibi & illis magis congruo & connaturali, talis speciei admittenda est. Consequentia patet, Antecedens probatur quantum ad utramq; partem. In primis enim ex parte Dei connaturalius est, quod mediis formis creatis concurrat ad operationes creaturarum, quàm per seipsum immediatè. Sicut connaturalius est, quod natura creata propriis suppositis terminetur, quàm divinis; & quod Deus producat lucem medio Sole, quàm se solo. Item connaturalius est nostro intellectui, ut perveniat ad cognitionem objectorum, mediâ aliquâ specie illi inhærente, eique subordinatâ, quàm mediante essentia divina, illi assistente per modum speciei. Præsertim quia valde difficile explicatur, quomodo essentia divina possit uniri intellectui beato supplendo vices speciei, nisi illud informet, eique inhæreat, quod impossibile est.

Respondet negando Antecedens, quantum ad utramque partem. Ad cujus probationem in primis dici potest, convenientius esse quod Deus mediis formis creatis, concurrat ad operationes causarum secundarum, quando tales formæ sunt possibile; secus vero quando sunt impossibiles, & implicat contradictionem, ut contingit in proposito.

Secundò, dato etiam quod species creata in visione beata esset possibilis, non tamè esset magis congruum & connaturale Deo, & intellectui creato, quod Deus illâ mediante ad visionem beatificam concurreret, quàm immediatè per suam essentiam gerentem vices speciei. Ad primam probationem in contrarium dicendum est, quod connaturalius est Deum mediis formis creatis operari, quando illæ formæ se habent ut virtutes per se operativæ, & propriæ rei creatæ: tunc enim connaturalius est, quod Deus agere permittat, quàm quod impediatur, & per seipsum suppleat: secus vero quando illæ formæ se habent solum repræsenterativè, & ut vices gerentes alterius; si enim illud sit præsens, & per seipsum sufficienter actuans, potius superfluit, & minus connaturale est, quod per alterum id fiat, quàm per

seipsum, ut constat in substantia Angeli, gerente A
vices speciei impressæ in cognitione sui.

Ad secundam probationem similiter dicatur,
esse connaturalius intellectui nostro cognoscere
res per speciem creatam representativam il-
larum, quando objectum per seipsum non est in-
telligibile, & intimè illi præsens; secus autem,
quando habet has condiciones, ut contingit in
proposito: essentia enim divina est per seipsum
intelligibilis, & intimè præsens intellectu bea-
torum. Et licet non possit illum informare, hoc
tamen non obstat, quin possit supplere vices
speciei: quia, ut infra dicemus, informatio, vel
inhærentia non est de ratione speciei, sed per
accidens illi convenit.

32 Objicies secundo contra secundam conclu-
sionem. Si nulla posset dari species creata, Deum
quidditative representans, maxime quia illa de-
beret esse ejusdem immaterialitatis cum Deo;
in hoc enim principio fundatur præcipua vis, &
efficacia rationum D. Thomæ: Sed hoc princi-
pium est falsum, vel saltem valde incertum, &
dubium: Ergo nutat præcipuum fundamentum
nostræ sententiæ. Major constat ex supra dictis:
Minor probatur multipliciter. Primò, quia dari
potest, & de facto datur lumen gloriæ, quo intel-
lectus beatus connaturaliter videt Deum, quam-
vis non sit ejusdem cum eo immaterialitatis.

Secundò, species quæ est accidens, potest re-
presentare quidditative substantiam, quamvis
non sit ejusdem perfectionis cum illa, nec uni-
vocè cum ea conveniat.

Tertiò, species quæ Angelus inferior quiddi-
tative cognoscit superiorem, non est ejusdem
perfectionis, & immaterialitatis cum substantia
Angeli superioris: Ergo non requiritur propor-
tio in immaterialitate & perfectione, inter spe-
ciem & objectum quidditative cognitum. Idem
argumentum fieri potest de anima separata, quæ
potest cognoscere quidditative Angelos, licet
non conveniat cum eis in eodem gradu immate-
rialitatis.

33 Respondeo concessa Majori, negando Minori-
am, ad cujus primam probationem dicendum,
magnum esse discrimen inter lumen gloriæ, &
speciem impressam: nam lumen gloriæ se tenet
ex parte subjecti, & est virtus elevativa ipsius,
species autem se tenet ex parte objecti, & est e-
jus similitudo formalis. Quare licet lumen glo-
riæ non habeat eandem cum Deo immateriali-
tatem, species tamen impressa, quidditative
Deum representans, deberet esse ejusdem im-
materialitatis cum illo.

Ad secundam probationem, similiter dico
disparem esse rationem; licet enim accidens non
possit esse ejusdem perfectionis cum substantia,
in ratione entis, nec univocè cum ea convenire,
bene tamen in esse intelligibili & representati-
vo, quia potest cum ea convenire in gradu im-
materialitatis, quæ est fundamentum & radix in-
telligibilitatis; imò multoties accidens substan-
tiam superat in immaterialitate. At verò omni-
entitati creatæ vel creabili repugnat esse ejus-
dem perfectionis cum Deo, & cum eo univocè
convenire, etiam in esse intelligibili & repræ-
sentativo; eò quòd nulla creatura possit esse e-
jusdem immaterialitatis cum illo.

Ad tertiam probationem ejusdem Minoris,
dicendum, quòd Angelus superior & inferior
conveniunt in eodem gradu saltem generico &
univoco immaterialitatis, quòd sufficit ad ra-

tionem speciei impressæ, ut supra diximus. Et
per hoc patet etiam responsio ad aliud exem-
plum de anima separata; licet enim illa non sit in
eodem gradu specifico immaterialitatis & intel-
lectualitatis cum Angelis, est tamen in eodem
gradu generico cum illis: ratio enim substantiæ
immaterialis & intellectualis ad Angelos, & a-
nimam rationalem, univocè communis est.

Objicies tertio: Ad effectum finitum non re-
quiritur virtus infinita: Sed visio beata ad quam
species ut virtus concurrat, est quid finitum: Ergo
ad illam non desideratur species infinite per-
fecta.

B Respondeo distinguendo Majorem: Non re-
quiritur virtus infinita, ex meritis effectus, con-
cedo: ex meritis objecti cuius est virtus, nego.
Vel secundò distinguo: Non requiritur per se
primò, transeat per se secundò, nego.

Explicatur: Licet visio beata, per se primò so-
lum exposcat speciem impressam objecti infini-
ti, ac proinde extrinsecè solum & objective in-
finitam; quia tamen non potest dari talis species
nisi sit in se ipsa intrinsecè infinita, utpote eju-
dem perfectionis, & immaterialitatis cum illo,
perit saltem per se secundò talem infinitatem.
Sicut in sententiâ quæ docet malitiam peccati
mortalis esse extrinsecè tantum, & objective in-
finitam: licet offensâ contra Deum commissa,
per se primò, & ex propriis meritis, non exigat
nisi satisfactionem simili infinitate extrinsecè
gaudentem: quia tamen non potest dari satisfac-
tio quæ infinitatè habeat, nisi à persona infini-
ta procedat, & eo ipso quòd procedit à persona
infinita, non potest non gaudere infinitate in-
trinsecè: ideo per se secundò, infinitatem intrin-
secam in satisfactione desiderat.

Objicies ultimo: Quoties possibilis est aliqua
actio, etiam possibilis sunt principia quæ ad il-
lam concurrunt, ejusdem ordinis cum illa: Sed
in ordine supernaturali possibilis est cognitio
intellectus, tendens in Deum ut est in se, nempe
visio beatifica: Ergo etiam, possibilis sunt prin-
cipia quæ ad illam concurrunt; ac proinde spe-
cies impressa creata, quæ est unum ex principiis
ad cognitionem concurrentibus, possibilis erit.

Respondeo distinguendo Majorem: Possibi-
lia sunt principia, quæ se tenent ex parte poten-
tiæ, concedo. Quæ se tenent ex parte objecti,
semper, nego. Unde licet in visione beata, possi-
bile sit, & de facto detur lumen gloriæ creatum,
non tamen datur, nec possibilis est species im-
pressa creata. Ratio disparitatis constat ex supra
dictis, nam lumen gloriæ se tenet ex parte po-
tentia, supplet ejus defectum, illam elevat &
confortat, ac reddit proximè intellectivam;
E species autem se tenet ex parte objecti, vices il-
lius gerit, & reddit illud proximè intelligibile.
Cum ergo impossibile sit, divinam essentiam fieri
intelligibilem per aliquid creatum; quia illa
est sua intelligibilitas per essentiam, ut supra ar-
guebamus: intellectus vero creatus, possit fieri
proximè intellectivus per aliquam formam
creatam & illi superadditam, eò quòd non sit
sua intellectualitas per essentiam: hinc fit, spe-
ciem creatam, non tamen lumen crea-
tum, in visione beatifica
repugnare.

* * *